Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2022-0226
(mr. F.H.E. Boerma, voorzitter en mr. K. van Oort, secretaris)

Klacht ontvangen op	: 20 augustus 2020
Ingediend door	: De consumenten
Tegen	: InterBank N.V., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen de bank
Datum uitspraak	: 21 maart 2022
Aard uitspraak	: Bindend advies
Uitkomst	: Vordering gedeeltelijk toegewezen

Samenvatting

De consumenten stellen dat zij, op basis van de uitspraken van de Commissie van Beroep van Kifid met nummers 2019-004, 2019-005 en 2019-005B, recht hebben op een hogere rentecompensatie dan door de bank reeds is aangeboden. De commissie wijst de vordering van de consumenten op dit punt toe. De consumenten stellen daarnaast dat, nu de bank het doorlopend krediet heeft opgezegd en hiermee feitelijk sprake is van een persoonlijke lening, zij ook recht hebben op het rentepercentage van 3,9% dat hoort bij een persoonlijke lening. De commissie wijst de vordering op dit punt af.

1. De procedure

1.1 De commissie beslist op basis van haar reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consument; 2) het verweerschrift van de bank; 3) de repliek van de consumenten en 5) de dupliek van de bank.

1.2 De bank is in deze zaak vertegenwoordigd door professioneel gemachtigde mr. V.H. Affourtit.

1.3 De commissie is van oordeel dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak wordt daarom op grond van de stukken beslist.

1.4 De consument en de bank hebben gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

2.1 Op 12 mei 2009 hebben de consumenten een doorlopend kredietovereenkomst gesloten met de bank. De kredietsom bedraagt € 75.000,- tegen een effectief rentetarief van 6,7% op jaarbasis.

2.2 Op de overeenkomst zijn de Algemene Voorwaarden Doorlopend Krediet (hierna: de algemene voorwaarden) van toepassing verklaard. De algemene voorwaarden bepalen – voor zover relevant – het volgende:

*"(…) **Artikel 3. Kredietvergoeding***

(…) b) De kredietvergoeding wordt van dag tot dag berekend over het uitstaande saldo en kan door Kredietgever, met inachtneming van de krachtens de wet gestelde maxima, worden gewijzigd. Kredietgever zal Cliënt van iedere wijziging schriftelijk in kennis stellen.

(…)

Artikel 14 Opzegging

Zowel Cliënt als Kredietgever zijn te allen tijde bevoegd deze overeenkomst schriftelijk op te zeggen. In geval van opzegging zal Cliënt geen verdere opnamen kunnen verrichten; overigens blijft het gestelde in de overeenkomst van kracht totdat het verschuldigde geheel zal zijn afgelost. (…)"

2.3 De variabele rente op het doorlopend krediet heeft zich gedurende de looptijd als volgt ontwikkeld:

Wijzigings datum	Contract Nummer	Contract Jaar Rente Nominaal Percentage	Contract Maand Rente Nominaal Percentage	Contract Jaar Rente Effectief Percentage
15-5-2009	[redacted]	6,5400%	0,5450%	6,7%
22-6-2009	[redacted]	6,3480%	0,5290%	6,5%
1-9-2011	[redacted]	6,4440%	0,5370%	6,6%
1-3-2012	[redacted]	6,2520%	0,5210%	6,4%
2-10-2012	[redacted]	6,1560%	0,5130%	6,3%
1-5-2014	[redacted]	6,7320%	0,5610%	6,9%
12-1-2015	[redacted]	6,4440%	0,5370%	6,6%
10-4-2018	[redacted]	6,8160%	0,5680%	7,0%
1-5-2020	[redacted]	5,1755%	0,4313%	5,3%

2.4 In mei 2020 heeft een rentecorrectie plaatsgevonden, waarbij een bedrag van € 436,75 in mindering is gebracht op het uitstaande saldo van het krediet.

2.5 De bank heeft de kredietovereenkomst per 1 mei 2020 opgezegd, waardoor de consumenten geen nieuwe geldopnamen meer kunnen doen.

2.6 De bank heeft, in navolging van eerdere uitspraken van de Commissie van Beroep van Kifid, een compensatieregeling in het leven geroepen waarbij zij haar klanten compenseert voor teveel betaalde rente op doorlopend krediet.[1] De bank heeft de consumenten in dat kader een bedrag van € 1.464,33 aangeboden, maar dit bedrag is door de consumenten niet aanvaard.

De klacht en vordering

2.7 De commissie begrijpt dat de consumenten vorderen (1) betaling van een bedrag van € 9.314,-, zijnde de rente die zij gedurende de looptijd van hun doorlopend krediet te veel hebben betaald en (2) aanpassing van het rentetarief op het doorlopend krediet naar 3,9%.

2.8 De consumenten leggen hieraan het volgende ten grondslag. De rentecompensatie die door de bank is berekend is niet volgens de norm die is vastgelegd in de eerdere uitspraken van de Commissie van Beroep van Kifid. De consumenten stellen dat de berekening dient te worden gemaakt aan de hand van de in het deskundigenrapport neergelegde DNB-norm. Indien deze norm wordt gevolgd, hebben de consumenten recht op een rentecompensatie van € 9.314,-.

2.9 De consumenten stellen daarnaast dat de bank het product feitelijk eenzijdig heeft gewijzigd, doordat de consumenten na opzegging door de bank geen geldopnamen meer kunnen doen. De consumenten hebben nu dus een doorlopend krediet zonder mogelijkheid tot geldopname. Een hiermee vergelijkbaar product bij de bank is een persoonlijke lening, waarvan de rente 3,9% bedraagt. De bank zou de rente dan ook aan moeten passen tot dit bedrag.

Het verweer

2.10 De bank heeft verweer gevoerd tegen de vorderingen van de consument. Samengevat en voor zover van belang voert de bank daartoe het volgende aan.

---

[1] Commissie van Beroep d.d. 21 januari 2019, 2019-005 en Commissie van Beroep 5 februari 2020, 2019-005B.

a. De consumenten is bij het sluiten van de overeenkomst een rentetarief aangeboden die lager lag dan de referentierente zoals vastgesteld door de Commissie van Beroep van Kifid (CBS/DNB-reeks), zodat niet te veel kredietvergoeding in rekening is gebracht.
b. De bank hanteert in dat kader een minimumtarief om minimaal de kosten van het krediet te dekken. Dit vormt de ondergrens voor de kredietvergoeding. Indien deze kredietvergoeding ook de trend van de gemiddelde marktrente zou moeten volgen, dan zou de klant een tarief betalen dat ligt onder de kostprijs. De bank wordt dan gedwongen om een verlieslatend tarief aan te bieden. Een dergelijke uitwerking van de uitspraak van de commissie van beroep is naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar.
c. Het is niet aannemelijk dat de consumenten de verwachting hadden of redelijkerwijs mochten hebben dat de CBS/DNB-rentereeks in hun specifieke geval zou worden gevolgd, temeer nu de consumenten zijn ingestapt op een zeer gunstig tarief.

3. De beoordeling

Klachtonderdeel I: hebben de consumenten recht op compensatie wegens te veel betaalde rente?

3.1 Allereerst staat ter beoordeling of de consumenten op basis van de uitspraken van de Commissie van Beroep van Kifid recht hebben op een hogere rentecompensatie. De bank heeft dit betwist en stelt daartoe – onder meer – dat de consumenten geen recht hebben op compensatie voor zover de door de consumenten betaalde rente lager is dan de referentierente.

3.2 In de uitspraak Commissie van Beroep van Kifid met nummer 2019-005 is in de overwegingen 5.9 en 5.10 het volgende overwogen:

"5.9 Het staat een kredietaanbieder vrij om bij het aangaan van een doorlopend krediet een consument een hogere of lagere kredietvergoeding aan te bieden dan het gemiddelde van de rentes die kredietaanbieders op dat moment hanteren voor doorlopende kredieten aan consumenten. In de aangeboden kredietvergoeding kan de kredietaanbieder alle factoren meewegen die volgens hem de prijs van het krediet in het individuele geval moeten bepalen, waaronder commerciële motieven en het risico dat volgens de inschatting van de kredietaanbieder aan de individuele consument is verbonden. De prijs wordt dus bij de aanvang van de kredietovereenkomst bepaald en de consument aanvaardt die met het sluiten van de kredietovereenkomst. Daarmee is het verschil vastgelegd tussen de individuele kredietvergoeding en het gemiddelde van de rente op de relevante kredietmarkt.

5.10 De Bank zal het bedoelde verschil tussen de gemiddelde rente en de individuele kredietvergoeding, zoals dat bij het sluiten van de kredietovereenkomst is gegeven, moeten handhaven, althans ervoor moeten zorgen dat dit verschil niet ten nadele van de consument wijzigt, om de kredietvergoeding in de pas te houden met de marktrente en zo te voldoen aan de verwachtingen die de consument daarover mocht hebben. De Bank moet bij het dalen van de marktrente de individuele kredietvergoeding dus op die wijze met de schommelingen van de marktrente laten meebewegen. Dat wil niet zeggen dat de Bank bij het dalen van de marktrente de kredietvergoeding dagelijks moet aanpassen. Een periodieke aanpassing met redelijke intervallen volstaat. Een aanpassing per kwartaal zal in het algemeen redelijk zijn. Ten overvloede merkt de Commissie van Beroep op dat de Bank bij het stijgen van de marktrente de kredietvergoeding mag verhogen met behoud van het eerdergenoemde verschil, maar zij is daartoe op grond van de overeenkomst vanzelfsprekend niet verplicht. Zij mag in het voordeel van de consument van verhoging afzien of de verhoging beperken."

3.3 Binnen dit beoordelingskader is geen steun te vinden voor de stelling van de bank dat geen rentevergoeding is verschuldigd voor de perioden waarin de kredietvergoeding lager was dan de referentierente. Uit het beoordelingskader van de Commissie van Beroep van Kifid volgt dat de kredietvergoeding (contractrente) gedurende de looptijd in de pas moet blijven met de referentierente. Het verschil, dat gedurende de looptijd moet worden gehanteerd, wordt bij aanvang bepaald. Een periodieke aanpassing met redelijke intervallen volstaat. Een aanpassing per kwartaal kan in het algemeen als redelijk worden aangenomen. Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt voor de situatie dat de kredietvergoeding lager is dan de referentierente. Ook in dat geval mag de consument er naar het oordeel van de commissie op vertrouwen dat de krediet-vergoeding in de pas blijft lopen met de referentierente. Het enkele feit dat de kredietvergoeding bij aanvang van het krediet lager was dan de referentierente, maakt niet dat de consumenten er dan niet op mochten vertrouwen dat hun rente de normale schommelingen in de markt zou volgen.

3.4 De bank heeft nog gesteld dat dit naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn, omdat zij dan verlieslatende rentetarieven moet hanteren. Dit standpunt is door de bank echter verder niet toegelicht, laat staan onderbouwd. Niet blijkt dat de bank, indien zij de rente in de pas laat lopen met de referentierente, daadwerkelijk verlies lijdt op het aan de consumenten verstrekte krediet. Dit verweer slaagt dan ook niet.

3.5 Het voorgaande leidt ertoe dat de bank de door de consumenten verschuldigde kredietvergoeding opnieuw zal moeten berekenen om deze in de pas te laten lopen met de referentierente en deze te laten meebewegen met het dalen of stijgen van de referentierente. Het door de consumenten te veel betaalde bedrag zal de bank aan de consumenten moeten terugbetalen.

3.6 Anders dan de bank stelt hoeft het door de bank aangeboden bedrag van € 1.464,33 niet van het terug te betalen bedrag te worden afgetrokken, nu de consumenten dit aanbod niet hebben aanvaard en niet gesteld of gebleken is dat de bank dit bedrag ook daadwerkelijk aan de consumenten heeft uitbetaald. Consumenten hebben dus nog recht op volledige betaling van het nog te berekenen bedrag.

3.7 De kredietverstrekker heeft bij het berekenen van het terug te betalen bedrag de vrijheid om in verrekening te brengen wat de consumenten minder aan rente hebben betaald dan zij zouden hebben betaald indien de kredietvergoeding steeds had meebewogen met de referentierente.[2]

3.8 Gezien het voorgaande wordt de vordering van de consumenten op dit punt toegewezen, met dien verstande dat de commissie de bank zal opdragen de te veel betaalde rente aan de consumenten terug te betalen, maar dat de precieze berekening van dit bedrag, gezien hetgeen hiervoor onder 3.7 is overwogen, aan partijen zal worden overgelaten.

Klachtonderdeel II: hebben de consumenten vanwege de opzegging recht op een lagere rente?

3.9 Verder staat ter beoordeling of de consumenten recht hebben op verlaging van de rente op hun krediet naar 3,9%.

3.10 De commissie stelt allereerst vast dat de consumenten op zichzelf geen bezwaar maken tegen de opzegging van het krediet. Zij stellen alleen dat dit zou moeten leiden tot een lagere kredietvergoeding, nu daarmee in feite sprake is van een ander product. Dit is door de bank betwist.

3.11 Naar het oordeel van de commissie hebben de consumenten geen recht op een lagere rente vanwege de opzegging van het krediet. Het enkele feit dat het product daarmee gelijkenis vertoont met een persoonlijke lening, maakt nog niet dat dan ook sprake is van een persoonlijke lening en dat de consumenten aanspraak kunnen maken op het rentepercentage dat bij dat product hoort.

[2] Zie Commissie van Beroep van Kifid met nummer 2021-0015.

Van een persoonlijke lening is ook na opzegging van het doorlopend krediet geen sprake. De bank heeft daarbij terecht opgemerkt dat de vergelijking ook feitelijk niet opgaat, nu niet alle aspecten van het krediet van de consumenten één op één overeenkomen met die van een persoonlijke lening. Zo mogen de consumenten het krediet op ieder moment vergoedingsvrij aflossen en is sprake van een variabele rente.

3.12 Het voorgaande leidt ertoe dat de bank niet gehouden is de rente van de consumenten aan te passen en dat de vordering van de consumenten daarom op dit punt wordt afgewezen.

4. De beslissing

De commissie:

4.1 beslist dat de bank binnen vier weken nadat deze beslissing aan partijen is verstuurd de door de consumenten te veel betaalde rente aan de consumenten terugbetaald, zoals is bepaald onder rechtsoverwegingen 3.5 tot en met 3.8;

4.2 wijst de vorderingen voor het overige af.

Deze uitspraak is een bindend advies. Tegen deze uitspraak kunt u beroep instellen bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening als wordt voldaan aan de vereisten van artikel 2 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Voor het instellen van beroep geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Het reglement van de commissie van beroep en meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen tot herstel van vergissingen in de uitspraak zoals schrijffouten, een verkeerde naam/datum of rekenfouten. De beslissing van de geschillencommissie in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Binnen een maand na de verzenddatum van de uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen om de uitspraak aan te vullen als u vindt dat de geschillencommissie niet heeft beslist over alle onderdelen van uw vordering. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de geschillencommissie in haar uitspraak niet uitdrukkelijk al uw argumenten, ter onderbouwing van uw vordering, heeft behandeld. Meer informatie hierover staat in artikel 40 van het reglement van de geschillencommissie, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.